

Innspill til revidert nasjonalbudsjett 2022

Abelia er foreningen for kunnskaps- og teknologibedrifter i NHO. Vi organiserer rundt 2 700 virksomheter med ca. 56 000 årsverk. Vår visjon er "et digitalt og bærekraftig kunnskapssamfunn". FIN – Foreningen for innovasjonsselskaper i Norge er en bransjeforening i Abelia med medlemmer som jobber med inkubasjon, klyngeutvikling, kommersialisering fra forskning, testfasiliteter og tidligfasekapital.

Vi mener at den viktigste politiske oppgaven fremover er å tilrettelegge for at nytt, kunnskapsbasert og eksportrettet næringsliv får vokse frem. Vi står overfor en formidabel omstilling de kommende årene. Dersom vi skal lykkes med å få frem nytt næringsliv, må tempoet opp og vi må investere i hele verdikjeden, fra forskning og kommersialisering, til oppstart, skalering og eksport. Vi må styrke og bygge videre på eksisterende innovasjonsinfrastruktur som forvaltes gjennom innovasjonsselskaper, og virkemidler som har vist seg å ha en stor effekt på verdiskaping og arbeidsplasser.

Vårt innspill til revidert nasjonalbudsjett er godt forankret i Hurdalsplattformen, og vil særlig bidra til at regjeringen kan nå sine mål om å:

- Øke norsk eksport utenom olje og gass med minst 50 prosent innen 2030
- Gi flere vekstbedrifter tilgang til inkubatorer og næringsklynger som vil bidra til verdiskaping og etablering av nye, fremtidsrettede arbeidsplasser i hele landet
- Grønn reindustrialisering og sikre infrastruktur og kompetanse til fremtidige industrietableringer
- Kutte klimagassutslippene med 55 prosent.

Inkubasjonsprogrammet må styrkes for å nå eksportmålet

Sivas inkubasjonsprogram omfatter 33 inkubatorer lokalisert i alle landets regioner. I perioden 2013-2020 har over 6 000 bedrifter, både oppstart og etablert næringsliv, fått rådgivning innen forretningsutvikling av landets inkubatorer. Disse bedriftene har en akkumulert verdiskaping på 9 milliarder kroner og omfatter eksempelvis Kahoot!, batteriteknologiselskapene Freyr og Beyonder, hydrogenselskapet ZEG og kreftvaksineselskapet Vaccibody/Nykode Therapeutics.

Forskning viser at vekstorientert entreprenørskap er avhengig av et velfungerende økosystem rundt gründer/bedrift. I tillegg til å bistå med å utvikle bedrifter, har også inkubasjonsprogrammet vært viktig for at det i dag er bygget opp en nasjonal innovasjonsinfrastruktur med sterke innovasjonsselskaper. Disse tilbyr kompetanse og et faglig nettverk hvor gründerne, bedrifter, FoU-miljøer og investorer kobles sammen.

Inkubasjonsprogrammet finansieres i dag over Kap. 553 post 61 på KDDs budsjett. Her ligger flere ordninger og programmer både hos Siva og Innovasjon Norge. Posten ble redusert med 63,6 mill. kr. i statsbudsjettet for 2022. Flesteparten av inkubatorene mottar også annen finansiering fra fylkeskommunene, men som en følge av kutt til regionale utviklingsmidler, har også denne finansieringen blitt kraftig redusert i 2022. I 2021 mottok også inkubatorene ca. 44 mill. kr. ekstra i finansiering som en følge av koronapandemien. Denne finansieringen har opphørt for 2022.

Inkubatorene har hatt en stor betydning i koronapandemien. Både for at en generasjon med gründere ikke skal gå tapt, og som døråpner til forretningsutvikling i eksisterende næringsliv. Etterspørselen fra kvalifiserte bedrifter som ønsker bistand fra inkubatorene til å utvikle sin virksomhet og vokse har vært rekordhøy gjennom pandemien og den økte etterspørselen er vedvarende, også i 2022. Kuttene fører til redusert kapasitet hos inkubatorene og mange bedrifter får ikke den hjelpen de trenger.

Vårt innspill til revidert nasjonalbudsjett er en øremerket bevilgning til Sivas inkubasjonsprogram på 50 millioner kroner (Kap. 553 post 61 på KDDs budsjett). Finansieringen er avgjørende for at inkubatorene kan beholde sin nøkkelkompetanse, og bistå bedrifter med entreprenørskap, utvikling av arbeidsplasser over hele landet og eksport.

Klyngeprogrammet må styrkes for grønn vekst og økt eksport

Klyngene øker innovasjons- og omstillingstakten innen viktige områder for Norge, som grønn skipsfart, havbruk, bærekraftig energi, helse og muliggjørende teknologier. Klyngene er lokalisert i alle landets regioner, og samler ca. 2 300 bedrifter i tillegg til FoU-aktører og kapitalmiljøer.

Flere evalueringer gjennomført av klyngeprogrammet i sin helhet og av enkeltklynger, viser at klyngefinansieringen bidrar til økt verdiskaping og økt innovasjonstakt gjennom samarbeid mellom små og store bedrifter, økt internasjonal synlighet og økt kompetansetilgang. Klyngene bidrar med å utvikle utdanningstilbud som næringslivet har behov for, og hjelper bedrifter med deltakelse i EU-prosjekter. De er avgjørende om vi skal lykkes med å nå våre ambisjoner innen eksport, siden de har spisskompetanse innen ulike industrier og bistår bedrifter med markedsadgang.

Vi er svært bekymret for effekten av kuttet vedtatt i statsbudsjettet for 2022 på 60 mill. kr. (30 prosent) til Innovasjon Norges klyngeprogram. Det er i alt 44 klynger over hele Norge som deltar i klyngeprogrammet. Kuttet fører til at Innovasjon Norge ikke har mulighet til å ta opp nye klynger i programmet i 2022, og klynger som er mellom ulike nivå i programmet vil også miste finansieringen.

Ringvirkningene av et kutt på 30 prosent til klyngene er formidable for norsk næringsliv og fører til lavere innovasjons- og omstillingstakt for hundrevis av bedrifter. Klyngefinansieringen er helt sentral, og har en utløsende effekt for å få bedriftene til å forplikte seg til felles prosjekter som bidrar til økt verdiskaping og eksport. Klyngeprogrammet har også høy addisjonalitet, siden bedriftene deltar med 50 prosent i egenfinansiering gjennom egeninnsats.

Vårt innspill er at kuttet på 60 mill. kr. til Innovasjon Norges klyngeprogram reverseres i revidert nasjonalbudsjett (Kap. 553 post 74 på KDDs budsjett, alt. Kap. 2421 post 71 på NFDs budsjett). Finansieringen er avgjørende for å akselerere det grønne skiftet, skape lønnsomme arbeidsplasser over hele landet og øke norsk eksport.